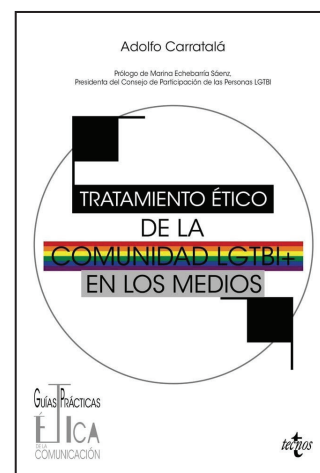

Tratamiento ético de la comunidad LGTBI en los medios

Adolfo Carratalá Simón
Editorial Tecnos
Madrid, 2025. 200 p.
ISBN: 978-84-309-9365-9

 ESMERALDA A. VÁZQUEZ-TAPIA Universitat Autònoma de Barcelona (Espanya),
esmeralda.vazquez@uab.cat

Cap a un tractament ètic i situat de les realitats LGTBI als mitjans

El llibre *Tratamiento ético de la comunidad LGTBI en los medios*, d'Adolfo Carratalá (2025), es presenta com una eina orientada a professionals de la comunicació en l'àmbit hispanoparlant interessats a millorar la cobertura informativa de les realitats LGTBI. De bon principi, l'obra evidencia un doble propòsit: d'una banda, oferir criteris deontològics i recomanacions aplicables a la pràctica periodística; de l'altra, situar aquests criteris en un marc crític que atén la persistència d'estructures cisheteropatriarcal i un context sociopolític marcat per tensions, retrocessos i dinàmiques de polarització. Aquesta doble dimensió reforça la pertinència del volum en un moment en què la visibilitat mediàtica de les persones LGTBI conviu amb la reactivació de discursos excloents.

El llibre s'obre amb un pròleg de Marina Echebarria Sáenz, presidenta del Consejo de Participación de las Personas LGTBI, que destaca la urgència d'establir paràmetres ètics clars en el tractament informatiu d'aquestes realitats. La seva intervenció no només legitima el treball de l'autor, sinó que subratlla la necessitat que els mitjans assumeixin un rol actiu en la prevenció de la desinformació i la reproducció de prejudicis. Aquest enfocament coincideix amb els criteris promoguts per organismes reguladors, que insisteixen en la responsabilitat social dels mitjans com a agents que configuren els imaginaris col·lectius.

Un dels eixos principals de l'obra és la defensa d'una lectura situada de les informacions, entesa com una comprensió contextual que inclou l'impacte dels marcs sociopolítics i les rutines professionals en la representació de les minories sexuals i de gènere. Carratalá recupera perspectives teòriques que expliquen la construcció mediàtica de l'"alteritat" i analitza com els discursos sobre les identitats que desafien la norma es normalitzen o deslegitimen mitjançant narratives audiovisuals i periodístiques. La seva aproximació combina referències als estudis culturals, a la sociologia del llenguatge i a la teoria de la representació, i ofereix un marc sòlid i accessible per a lectors no especialitzats.

L'autor utilitza les metàfores dels mitjans com a "miralls" i "finestres" per il·lustrar la funció dual de la comunicació pública. Com a miralls, els mitjans reflecteixen realitats socials determinades, sovint de manera selectiva; com a finestres, determinen quins mons són mostrats i quins romanen invisibilitzats (Carratalá, 2025). Aquesta distinció, clàssica en els estudis de comunicació, però aquí aplicada a les realitats LGTBI, permet comprendre la rellevància de les decisions editorials en la reproducció d'estereotips, silencis i jerarquies de visibilitat.

El llibre ofereix una anàlisi acurada de les representacions històriques i contemporànies dels grups marginats, pel tal com defuig lectures simplistes i emfatitza la relació entre representació, estigmatització i desigualtat. Carratalá subratlla que la representació no és un fenomen neutral, sinó un procés amb efectes concrets en la percepció social i en la garantia de drets.

Com citar:

Vázquez-Tapia, E. A. (2025). Cap a un tractament ètic i situat de les realitats LGTBI als mitjans [Ressenya del llibre *Tratamiento ético de la comunidad LGTBI en los medios*, per A. Carratalá Simón]. *Quaderns del CAC*, 52, 79-80.
doi: <https://doi.org/10.60940/qcac52id980000013915>

En aquest sentit, l'obra articula un diàleg directe amb marcs legislatius, codis i documents professionals que busquen establir estàndards mínims per a un tractament respectuós i rigorós de les persones LGTBI. La revisió de l'activitat d'observatoris, organismes reguladors i manuals d'estil resulta especialment útil per a professionals que treballen en redaccions, gabinets de comunicació o entorns audiovisuals.

Una altra de les aportacions rellevants del llibre és l'anàlisi de les dinàmiques de desinformació que afecten les persones LGTBI. Carratalà assenyala la manera en què aquestes identitats han estat utilitzades com a boc expiatori en campanyes coordinades, en un ecosistema informatiu caracteritzat per la velocitat de circulació de continguts i la fragmentació d'audiències.

El text destaca la responsabilitat dels mitjans d'evitar l'amplificació acrítica de narratives LGTBIfòbiques i de contextualitzar els discursos que es presenten com a "controvèrsies" construïdes de manera artificial. El concepte d'"homofòbia liberal", incorporat en l'argument amb claredat, posa en relleu l'acceptació condicionada que tolera la diversitat sexual només quan roman en l'àmbit privat, la qual cosa contravé els principis periodístics de claredat, precisió i responsabilitat social.

El llibre també s'atura en els estereotips que consoliden un imaginari col·lectiu restrictiu i reduccionista. L'autor explica com aquests dispositius discursius simplifiquen i despersonalitzen les experiències LGTBI, cosa que dificulta la comprensió de la diversitat interna del col·lectiu i reforça prejudicis que tenen efectes discriminatòris.

Des d'aquest enfocament, l'obra identifica una jerarquia de visibilitat en què predominen identitats gais, blanques i normatives, mentre que altres realitats, com les identitats trans, bisexuals, intersex o racialitzades, romanen infrarepresentades. Aquesta anàlisi connecta amb debats actuals sobre interseccionalitat i justícia representacional, a més d'oferir arguments per promoure una visió més plural de les experiències LGTBI.

Més enllà de l'anàlisi conceptual, el llibre destaca per la seva dimensió aplicada. Carratalà revisa casos mediàtics en què s'han emprat enfocaments sensacionalistes, patologitzants o paternalistes i, a partir d'aquests casos, proposa recomanacions concretes que es poden integrar en la pràctica professional. Aquesta aproximació basada en estudis de cas permet il·lustrar patrons estructurals més enllà d'anècdotes aïllades. Per als professionals del periodisme, aquest enfocament pragmàtic constitueix una aportació valuosa, ja que facilita la identificació d'errors recurrents i l'adopció d'alternatives ètiques sense renunciar a l'interès informatiu.

Un dels elements més destacats és el decàleg per a una cobertura ètica de les realitats LGTBI. Concebut com una eina de consulta ràpida, sintetitza principis bàsics que orienten els professionals cap a un tractament més rigorós

i respectuós. El decàleg incorpora un èmfasi explícit en la interseccionalitat, en recordar que la discriminació per raons de gènere o orientació sexual s'entrellaça amb desigualtats econòmiques, racials o territorials. Així mateix, convida a diversificar fonts, prioritzar la participació directa de les persones afectades i treballar de manera col·laborativa amb organitzacions especialitzades.

El llibre presta atenció especial a l'ús del llenguatge, aspecte central en qualsevol guia d'estil periodístic. L'autor detalla amb claredat la distinció entre *identitat de gènere*, *orientació sexual* i *expressió de gènere*, i analitza la pertinència de determinats termes en el context hispanoparlant. Adverteix sobre les fórmules patologitzants o imprecises que persisteixen en alguns mitjans i aposta per denominacions que reconeguin l'autodeterminació de les persones i respectin la diversitat interna del col·lectiu.

En relació amb la cobertura d'agressions o delictes LGTBIfòbics, el llibre dedica un apartat a criteris deontològics orientats a evitar el sensacionalisme i a contextualitzar aquests fets com a manifestacions de violències estructurals. Entre les recomanacions destaquen: diversificar les fonts, incorporar veus acadèmiques i associatives, centrar la responsabilitat en els qui exerceixen la violència i proporcionar informació sobre recursos de suport. Aquesta secció resulta especialment pertinent en un context en què certs mitjans tendeixen a presentar aquests episodis com a incidents aïllats o com a polèmiques mediàtiques descontextualitzades.

Finalment, el llibre es planteja com una eina d'autoavaluació professional. Carratalà proposa una sèrie de preguntes que permeten a periodistes i equips de comunicació identificar si les seves rutines informatives s'ajusten a principis ètics bàsics. En la mateixa línia, subratlla la rellevància de la rectificació com a pràctica professional responsable, no només davant errors puntuals, sinó com a mecanisme per millorar processos interns i actualitzar manuals d'estil. El text dialoga de manera explícita amb codis ètics vigents i aporta criteris específics vinculats a la diversitat sexual i de gènere.

El volum se situa en un moment polític i mediàtic complex, marcat per l'auge de discursos reaccionaris que qüestionen avenços en drets LGTBI, tant a Espanya com a altres països hispanoparlants. En aquest context, l'obra de Carratalà ofereix un enfocament clar, fonamentat i d'aplicació pràctica. La seva principal fortalesa rau a combinar anàlisi crítica, eines conceptuals i propostes aplicables sense perdre claredat ni precisió, per la qual cosa es consolida com una referència pertinent i oportuna per als qui desitgin revisar, qüestionar i millorar el tractament ètic de les realitats LGTBI en els mitjans.